

УДК 342.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2020.4.12>**Р. І. Лемеха**кандидат юридичних наук,
здобувач наукового ступеня доктора юридичних наук
Запорізького національного університету

РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В ПРОЦЕСІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИТНИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ

У науковій публікації досліджується питання реалізації антикорупційної стратегії в процесі функціонування митних режимів в Україні в контексті впровадження в юридичну практику Зasad державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2020–2024 роки.

Методологія цієї публікації ґрунтується на комплексному поєднанні філософських (законів діалектики та метафізики), загальнонаукових (прийомів логічного методу, системного та структурно-функціонального методів) та спеціально-юридичних методів дослідження (методології порівняльного правознавства, методу юридичного моделювання тощо), принципів об'єктивності та історизму.

Зазначається, що у відповідності до чинного законодавства митний режим є комплексом взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і зумовлюють їх використання після митного оформлення.

До найбільш оптимальних та ефективних засобів запобігання та протидії корупції в процесі функціонування митних режимів в Україні віднесено максимальну автоматизацію та інформатизацію митних процедур у процесі митного оформлення товарів та здійснення митного контролю дотримання норм митного та податкового законодавства (за аналогією із системою електронного митного оформлення в США), а також встановлення роботизованого обладнання для перевірки товарів, сканування всієї супровідної документації та проведення неупередженого аналізу відповідності кількості та якості товарів заявленим у декларації характеристикам, визначення митної вартості товарів штучним інтелектом з аналізом усіх інформаційних ресурсів.

Зазначається, що роль суб'єктів владних повноважень органів Державної митної служби України в процесі прийняття рішення щодо пропуску товарів та транспортних засобів через митний кордон повинна бути зведена до мінімуму. Використання технологій штучного інтелекту дасть змогу мінімізувати корупційні ризики в роботі органів публічної адміністрації та неупереджено виявляти факти порушення митного законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Перспективність подальшого дослідження такої тематики обґрунтовується необхідністю удосконалення теоретико-методологічних та правових засад митних режимів в Україні, приведенням їх у відповідність до міжнародних стандартів, а також норм і принципів права ЄС.

Ключові слова: митні режими, корупція, запобігання, стратегія, автоматизація, митний кордон, митна справа, митні процедури, митне оформлення, митний контроль, адміністративне право, публічна адміністрація, удосконалення.

Вступ. Запобігання корупції є одним з основних завдань органів публічної адміністрації на шляху формування України як соціальної правової держави з перспективою набуття повноправного членства в Європейському Союзі. Корупція за

своєю сутністю є антиподом права, адже порушує його фундаментальний, системоутворюючий принцип – принцип рівності всіх перед законом та судом. Особливе значення запобігання корупції має у сфері здійснення митної справи, а саме в діяльності суб'єктів владних повноважень Державної митної служби Укра-

їни. Корупція в митних органах завдає нищівного удару по національній економіці, призводить до ненадходження до бюджету митних платежів та інших податків, порушує інтереси національних виробників та несе загрозу життю і здоров'ю громадян у разі переміщення через митний кордон недоброякісної продукції, предметів контрабанди тощо.

Результати соціологічних досліджень засвідчують, що частка громадян, які мають безпосередній досвід корупції, протягом останніх років суттєво зменшилася (якщо у 2013 році такий досвід мало близько 60%, то станом на початок 2020 року – не більше 40% громадян). Спостерігається також поступове покращення порівняльних показників рівня корупції в Україні. Згідно з даними міжнародної організації “Transparency International”, у період з 2013 по 2019 роки Індекс сприйняття корупції в Україні зріс із 25 до 30 балів. Однак результати цих досліджень свідчать, що досягнутий останніми роками прогрес не задовольняє суспільство, оскільки є надто повільним. Загальний рівень сприйняття корупції в Україні залишається високим (у 2019 році, набравши 30 балів зі 100 можливих, Україна за Індексом сприйняття корупції посіла 126-е місце серед 180 країн). Корупція, як і раніше, залишається однією з найважливіших проблем (згідно з опитуванням, проведеним на початку 2020 року, важливість проблеми корупції залишається на одному рівні з питанням вирішення кризи на Донбасі). Низькі темпи реалізації антикорупційної політики в Україні суттєво сповільнюють її економічне зростання [1].

За результатами соціологічного дослідження Європейської Бізнес-Асоціації 36,2% опитаних представників бізнесу стверджують, що не задоволені якістю митних послуг та професіоналізмом осіб, з якими вони взаємодіють на митниці. 58,6% вважають, що корупція в митних органах залишається на тому ж рівні. Такі дані було отримано в ході визначення Митного індексу України з січня по серпень 2018 року. Так, за підсумками дослідження Митний індекс сягає позначки 2,91. У другому півріччі 2017 року він становив 3,05 бала, а в першому півріччі – 2,9 бала [2].

У першому півріччі 2020 року Митний індекс (експертне дослідження, яке проводить Європейська Бізнес-Асоціація двічі на рік) становив 3,37 бала за 5-бальною шкалою. Отже, інтегральний показник індексу концептуально не змінився, хоча й продемонстрував незначне погіршення порівняно з попереднім періодом (3,39 бала). Результати опитування демонструють, що оцінка роботи митниці експертами Асоціації залишається концептуально незмінною протягом останнього року. Так, 56% вважають, що корупція в митних органах залишається на тому ж рівні (54% у попередньому періоді), хоча 31% опитаних помітили зменшення проявів корупції [3].

Таким чином, незважаючи на проведені реформи, адміністративно-правові засади запобігання корупції в процесі функціонування митних режимів в Україні потребують удосконалення у відповідності до Антикорупційної стратегії на 2020–2024 роки, що зумовлює як теоретичне, так і практичне значення цього дослідження.

Питання адміністративно-правового регулювання митних відносин в Україні досліджуються в роботах фахівців у сфері адміністративного права, серед яких – роботи О. Бандурки, В. Бевзенка, Н. Білак, М. Віхляєва, Н. Губерської, С. Гусарова, Р. Калюжного, Т. Коломоець, В. Колпакова, А. Комзюка, О. Кузьменко, В. Курила, Д. Лук'янца, Д. Лученка, П. Лютікова, М. Мельника, Р. Мельника, О. Миколенка, Я. Назарової, Н. Нижник, Д. Приймаченка, С. Стеценко, М. Тищенко, О. Чуприни, А. Школика та інших учених-адміністративістів. Із останніх досліджень слід відзначити дисертаційну роботу М. Мельника «Інститут митних режимів у митному праві України» [4], публікації І. Міщенко «Новели інституту митного режиму в контексті реформування митного законодавства» [5], В. Хоми «Сучасний стан національного правового забезпечення митного режиму безмитної торгівлі та напрями його вдосконалення» [6] та О. Чуприни «Класифікація митних режимів у юридичній науці та законодавстві» [7].

Проте питання реалізації антикорупційної стратегії в процесі функціонування митних режимів в Україні ще не було предметом окремого дослідження, чим обґрунтовується актуальність підготовки цієї публікації.

Методологія цього дослідження ґрунтується на комплексному поєднанні філософських (законів діалектики та метафізики), загальнонаукових (прийомів логічного методу, системного та структурно-функціонального методів) та спеціально-юридичних методів дослідження (методології порівняльного правознавства, методів юридичної догматики та юридичного моделювання тощо), принципів об'єктивності та історизму.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є дослідження питання реалізації антикорупційної стратегії в процесі функціонування митних режимів в Україні в контексті впровадження в юридичну практику Зasad державної антикорупційної політики (Антикорупційної стратегії) на 2020–2024 роки.

Результати дослідження. Корупція в Україні має свої глибокі історичні корені та зумовлена цілою низкою політичних, економічних та соціальних факторів. У спадок від радянського минулого та часів так званої «перебудови» громадянам України залишився високий рівень толерантності до проявів корупції. Надання або отримання неправомірної вигоди часто-густо сприймається як природна та логічна «подяка» за надані адміністративні послуги або вирішення юридично значимого питання. Але на практиці таке ставлення до корупції призводить до руйнації засад державності та фундаментальних правових принципів справедливості і рівності всіх перед законом і судом. Причиною високого рівня корупції в Україні, зокрема, і в сфері митних відносин, є ключова роль суб'єктивного фактора, коли від волі суб'єкта владних повноважень залежить вирішення більшості питань. Дискреційні повноваження представників публічної адміністрації в особі посадових осіб Державної митної служби України дозволяють на власний розсуд тлумачити норми митного законодавства та вирішувати питання щодо пропуску товарів та транспортних засобів через митний кордон України. Відсутність інших об'єктивних засобів контролю кількості та якості товарів, які переміщуються через митний кордон, а також перевірки супровідної документації розкриває можливості щодо приховування суб'єктами владних

повноважень порушень митного законодавства за певну неправомірну винагороду.

З метою визначення правових засад запобігання корупції Національним агентством з питань запобігання корупції за результатами публічного обговорення розроблено Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2020–2024 роки. Метою такої Антикорупційної стратегії названо досягнення суттєвого прогресу у запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Попередня антикорупційна стратегія зосереджувалась на пріоритетах, пов'язаних зі створенням системи сучасних антикорупційних інструментів (правових інститутів), та розбудові системи антикорупційних органів, що мали забезпечити ефективну реалізацію цих інструментів. Водночас завдяки реалізації інших програмних документів Урядом збувалися можливості для корупції в окремих секторах через проведення галузевих реформ.

Визначення пріоритетних сфер у запобіганні та протидії корупції на 2020–2024 роки (розділ III) відбулося з огляду на підсумки стандартного опитування щодо рівня корупції в Україні, проведеного у 2020 році (яке включало опитування підприємців, експертів та населення загалом), інших досліджень щодо стану, динаміки та поширеності корупції в Україні, а також за результатами аналізу ефективності реалізації антикорупційної політики. Так, згідно з даними стандартного опитування щодо рівня корупції, найбільш пріоритетним напрямом боротьби з корупцією і для бізнесу (57% респондентів), і для населення України (52% респондентів) є очищення від корупції судової системи. Для населення України наступними за пріоритетністю (у порядку спадання) є охорона здоров'я (38%), поліція і прокуратура (37%), державний сектор економіки (27%), податкова і митна сфери (25%), а також фінансування партій та передвиборчих кампаній (21%). На думку представників бізнесу, найбільш пріоритетними напрямками у протидії корупції є: поліція і прокуратура (41%), податкова

і митна сфери (32%), фінансування партій та передвиборчих кампаній (25%), охорона здоров'я (24%), оборона і безпека (23%). Схожими за змістом є оцінки бізнесу та експертів щодо найбільш корумпованих сфер на поточний момент. Ними є митниця, земельні відносини, містобудування, будівництво великих інфраструктурних об'єктів, судочинство [1]. Таким чином, митниця названа однією з найбільш корумпованих сфер суспільних відносин, що актуалізує необхідність пошуку науково обґрунтованих засобів запобігання та протидії корупції у сфері митних відносин.

У відповідності до п. 3.3. Зasad державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2020–2024 роки першою проблемою реалізації антикорупційної стратегії у сфері податків та митниці є недостатня прозорість та ефективність роботи митних органів, надмірний обсяг дискреційних повноважень у працівників митниці. До очікуваних стратегічних результатів реалізації Антикорупційної стратегії віднесено таке: необґрунтований вплив суб'єктивних чинників під час митного оформлення мінімізовано завдяки автоматизації та цифровізації; під час розробки та вжиття заходів із запобігання корупції у митних органах налагоджено ефективну співпрацю з громадськістю та бізнес-асоціаціями, а також регулярний моніторинг роботи митних органів шляхом проведення періодичних опитувань підприємців та працівників митних органів.

Другою проблемою в Антикорупційній стратегії названо непрозорість підходів у класифікації товарів, визначенні їх митної вартості та призначенні перевірок. Очікувані стратегічні результати: на офіційному вебсайті митного органу створена та функціонує відкрита знеособлена онлайн-база даних усіх попередніх рішень митних органів про класифікацію товарів та визначення їх митної вартості; запроваджено режим спільного транзиту з країнами Європейського Союзу; запроваджено спільний митний контроль із пріоритетними країнами; для визначення необхідності перевірок на всіх етапах митного контролю ефективно використовується ризик-орієнтований підхід.

Третьою проблемою у сфері податків і митниці в Антикорупційній стратегії наз-

вано недосконалу процедуру адміністративного оскарження дій посадових осіб митних органів. До очікуваних стратегічних результатів віднесено таке: запроваджено ефективний і прозорий механізм розгляду скарг на дії посадових осіб митних органів, а також моніторинг результатів їх розгляду; ефективно і прозоро працює механізм притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників митних органів (включаючи звільнення з посади).

Четвертою проблемою в Антикорупційній стратегії названо втручання правоохоронних органів у роботу митних органів та зловживання під час передачі орієнтувань про здійснення переогляду товарів. Очікувані стратегічні результати: мінімізовано підстави для втручання поза межами кримінального провадження працівників правоохоронних органів у роботу митних органів та для їх перебування в зонах митного контролю [1].

З огляду на об'єктивні недоліки адміністрування митних режимів в Україні, доцільною видається правова регламентація автоматизації та інформатизації митних процедур (процедури декларування, процедури визначення митної вартості тощо) за допомогою технології штучного інтелекту, що виключить людський (часто-густо корупційний) фактор з процесу митного оформлення та контролю. Сучасні технології дозволяють встановити роботизоване обладнання для перевірки товарів, сканування всієї супровідної документації та проведення неупередженого аналізу відповідності кількості та якості товарів заявленим у декларації характеристикам, а також визначення митної вартості товарів штучним інтелектом з аналізом усіх інформаційних ресурсів.

Яскравим прикладом успішного використання автоматизованих систем митного оформлення та контролю є функціонування митних режимів у США. Зокрема, у США створене якісне правове поле для електронного декларування товарів, тобто законодавчо вирішене питання про однакову відповідальність за декларування, в якому б вигляді його не організували, в електронному чи паперовому (за паперовими носіями оформлюється 1–2% товарів). Система митного оформлення товарів у США будується на прин-

ципах створення повного електронного опису товарів, тобто комп'ютеризації інформації про товар у процесі його транспортування від пункту завантаження за кордоном до пункту розвантаження й випуску на території США. Однією з кращих технологічних розробок американських спеціалістів є система BRASS (Border Release Screening and Selectivity), яка дозволяє проводити митне оформлення й митний контроль імпортного відправлення протягом 5–10 секунд. Це одне з останніх досягнень американської митниці, яке винайшли спеціально для спрощення формальностей щодо великої кількості товарів. Основним досягненням технології з використанням системи BRASS є застосування спеціального штрих-коду та прийняття оперативного рішення в пункті пропуску місцевими підрозділами митної служби США. Штрих-код формується, як правило, митним брокером і повторює основні характеристики відправлення [8, с. 64–68].

Таким чином, у США головним фактором прискорення митного оформлення й митного контролю є повна комп'ютеризація та інформатизація всього митного процесу, а також накопичення й використання митної історії минулих років для ідентифікації товарів і учасників зовнішньоекономічної діяльності, які створюють потенційну загрозу безпеці зовнішньоекономічної діяльності. Вищеописаний позитивний досвід США заслуговує на увагу та визначення можливостей його впровадження в національне законодавство та юридичну практику.

Отже, до основних напрямів реформування української митниці відноситься автоматизація процедур митного оформлення товарів та митного контролю, тобто максимальне виключення «людського фактора» під час здійснення митних процедур (перевірки декларацій та товарів, здійснення обліку, аналізу ризиків, визначення митної вартості товарів, відбору для постаудиту тощо), що має на меті значно зменшити корупційний складник у діяльності уповноважених посадових осіб митниць.

Як зазначають Ю. Коновалов та У. Романюк, натепер автоматизація процедур митного контролю та митного оформлення забезпечується за рахунок практичного

застосування програмних продуктів: Єдиної автоматизованої інформаційної системи «Єдине вікно», АСМО «Інспектор», Системи аналізу та управління ризиками. Також запроваджуються у діяльність митниць прогресивні підходи до здійснення аналізу та оцінки ризиків до прибуття товарів у пункт пропуску на кордоні (Cargo Targeting System of World Customs Organization), розроблені Всесвітньою митною організацією. У Державній митній службі України створена Єдина автоматизована інформаційна система, яка об'єднує у собі всі програмно-технічні складники, необхідні для автоматизації процесів митного оформлення та контролю. Діюча в її складі автоматизована система митного оформлення «Інспектор» (АСМО) охоплює всі процеси митного контролю як усередині країни, так і на митних кордонах. Одним з основних модулів АСМО «Інспектор» стала інтегрована в неї Автоматизована система аналізу й управління ризиками (АСАУР), яка дозволяє створювати профілі ризику будь-якої складності з використанням таких інноваційних підходів, як алгоритми нечіткої логіки і обліку позитивної і негативної історії попередніх митних оформлень. Система управління ризиками дає змогу разом з іншими перевагами оптимізувати транспортно-митні технології та процедури забезпечення перевезення вантажів, що може полягати в обранні товарів і транспортних засобів із високим ступенем ризику для контролю, у виборі найбільш доцільних форм митного контролю для підтвердження або спростування відомостей стосовно потенційних ризиків [9, с. 195–196; 10].

У складі ЄАІС розроблено систему «Єдине вікно», яка впорядковує та спрощує комунікації перевізників та декларантів з іншими контролюючими органами. Така система передбачає створення єдиної електронної бази даних, яка дозволяє різним службам контролю та митницям в автоматичному режимі обмінюватись інформацією про вантаж, який проходить через кордон України та про результати його державного контролю [9].

Система «Єдине вікно» функціонує на підставі Постанови Кабінету Міністрів України № 364 від 25.05.2016 р. «Деякі питання реалізації принципу «єдиного

вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2017 р. № 878), якою затверджено «Порядок інформаційного обміну між органами доходів і зборів, іншими державними органами та підприємствами за принципом «єдиного вікна» з використанням електронних засобів передачі інформації» [11].

Відповідно до ч. 3 ст. 246 Митного кодексу України митні формальності щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які декларуються шляхом подання митному органу електронної митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, заповненої у звичайному порядку відповідно до ст. 258 Митного кодексу України [12], здійснюються автоматизованою системою митного оформлення (АСМО) в автоматичному режимі відповідно до розділу IV Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 р. № 631, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 серпня 2012 р. за № 1360/21672.

Попередній відбір митної декларації для здійснення митних формальностей АСМО в автоматичному режимі здійснюється після отримання митної декларації у складі електронного повідомлення, засвідченого кваліфікованим електронним підписом декларанта або уповноваженої ним особи у відповідності до рекомендацій [13].

У перспективі автоматизована система митного оформлення повинна включати не тільки перевірку декларацій за наявності пломб, але й передбачати технічну можливість контролю кількості, виду та якості товарів, які переміщуються через митний кордон України.

До позитивних змін в організації роботи Державної митної служби України, які покликані запобігати та протидіяти корупції, слід віднести запуск нового офіційного вебпорталу. Як зазначається на Урядовому порталі, всі сервіси, які надає

Митниця, а також інформація про них містяться на офіційному вебпорталі Державної митної служби України customs.gov.ua. На вебпорталі є інтерактивна карта роботи пунктів пропуску. За допомогою фільтрів можна знайти місця митного оформлення в регіоні, який цікавить; переглядати пропускну здатність пропускних пунктів і навіть відслідковувати ситуацію на місці (приміром, із чергами) у режимі відеотрансляції (у разі наявності такої камери). За допомогою інтерактивного модуля аналітики імпорто-експортних операцій <https://bi.customs.gov.ua/> дізнатися середню митну вартість імпортованого авто з різних країн. Досить просто на вебпорталі можна перевірити автомобіль за VIN-кодом та пересвідчитись, що він справді пройшов митне оформлення в Україні і завезений легально, зі сплатою всіх зборів. Крім того, на вебпорталі міститься вичерпна інформація, коли громадянам слід прямувати на зелений, а коли – на червоний коридори під час перетину кордону; для бізнесу – які товари заборонені, а які мають обмеження (квоти) для переміщення. Для представників бізнесу є корисним «Єдине вікно для міжнародної торгівлі», в особистому кабінеті якого вони можуть онлайн здійснити перевірку митної декларації, отримати інформацію щодо класифікації товарів, рахунків для сплати митних платежів та ін. Працює на новому вебпорталі й онлайн-система скарг на роботу митниць, де можна повідомити про проблему і відстежувати статус обробки звернення [14].

Таким чином, важливим напрямом удосконалення правового регулювання та адміністрування митних режимів з метою запобігання корупції є також розвиток сервісних служб та можливостей офіційного вебпорталу Державної митної служби України, а саме: створення інтерактивного сервісу щодо вибору митного режиму та помещення в нього товарів з можливістю заповнення декларації онлайн та виконання інших митних формальностей, спостереження в режимі онлайн за переміщенням товарів через митний кордон тощо.

Висновки. Проведене дослідження дає змогу сформулювати висновок про те, що найбільш ефективним та оптимальним засобом запобігання та протидії коруп-

ції (в рамках реалізації Антикоруptionної стратегії на 2020–2024 роки) в процесі функціонування митних режимів в Україні є максимальне виключення «людського фактора» під час здійснення митних процедур (перевірки декларацій та товарів, здійснення обліку, аналізу ризиків, визначення митної вартості товарів, відбору для пост-аудиту тощо) завдяки автоматизації та інформатизації митних процедур у процесі митного оформлення товарів та здійснення митного контролю дотримання норм митного та податкового законодавства (за аналогією із системою електронного митного оформлення в США).

За допомогою сучасних технологій доцільно розмістити роботизоване обладнання для перевірки товарів, сканування всієї супровідної документації та проведення неупередженого аналізу відповідності кількості та якості товарів заявленим у декларації характеристикам, а також визначення митної вартості товарів штучним інтелектом з аналізом усіх інформаційних ресурсів.

Роль суб'єктів владних повноважень органів Державної митної служби України в процесі прийняття рішення щодо пропуску товарів через митний кордон повинна бути зведена до мінімуму. Використання технологій штучного інтелекту дозволить мінімізувати корупційні ризики в роботі органів публічної адміністрації та неупереджено виявляти факти порушення митного законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Перспективність подальшого наукового дослідження такої тематики зумовлена поступовим розвитком технологій, які розширюють можливості автоматизації та інформатизації процесів митного оформлення та контролю, необхідністю удосконалення адміністративно-правових засад та технологій Автоматизованої системи митного оформлення (АСМО), Автоматизованої системи аналізу й управління ризиками (АСАУР) та системи «Єдине вікно» у складі Єдиної автоматизованої інформаційної системи Державної митної служби України. Практична реалізація Антикоруptionної стратегії на 2020–2024 роки дасть змогу підвищити ефективність роботи національної митниці та сприятиме мінімізації проявів корупції в діяльності суб'єк-

тів владних повноважень Державної митної служби України.

Список використаної літератури:

1. Проект Антикоруptionної стратегії на 2020–2024 роки / Національне агентство з питань запобігання корупції: офіційний вебсайт. Дата оновлення: 11.11.2020 р. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/departament-koordinatsiyi-antikoruptsiynoyi-polityky/antikoruptsiyna-strategiya/>.
2. Європейська Бізнес-Асоціація оприлюднила результати Митного індексу / Європейська Бізнес-Асоціація: офіційний вебсайт. Дата оновлення: 28.08.2018 р. URL: <https://eba.com.ua/yevropejska-biznes-asotsiatsiya-oprylyudnyla-rezultaty-mytnogo-indeksu/>.
3. Бізнес не бачить зрушень у реформуванні митниці / Європейська Бізнес-Асоціація: офіційний вебсайт. Дата оновлення: 02.09.2020 р. URL: <https://eba.com.ua/biznes-ne-bachyt-zrushen-u-reformuvanni-mytnytsi/>.
4. Мельник М.В. Інститут митних режимів у митному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2016. 251 с.
5. Міщенко І.В. Новели інституту митного режиму в контексті реформування митного законодавства. *Адміністративне право і процес*. 2012. № 2. С. 73–77.
6. Хома В.О. Сучасний стан національного правового забезпечення митного режиму безмитної торгівлі та напрями його вдосконалення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 104–108. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2019/25.pdf.
7. Чуприна О.В. Класифікація митних режимів у юридичній науці та законодавстві. *Право та інновації*. 2015. № 2 (10). С. 133–139.
8. Бойкова М.В. Зарубежний опыт таможенного администрирования : монография / под общ. ред. В.В. Макрусева. Москва : РИО Российской таможенной академии, 2017. 130 с.
9. Коновалов Ю.О., Романюк У.В. Сучасний стан автоматизації процедур митного контролю та митного оформлення водних транспортних засобів та товарів, що переміщуються ними. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 32. С. 194–202.

10. Шайхлісламов З.Р., Янушкевич Д.А. Актуальні питання розвитку інформаційних технологій під час митного оформлення товарів і транспортних засобів. *Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі*. 2014. Вип. 1. С. 353–360. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pt_2014_1_43.
 11. Деякі питання реалізації принципу «єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю : Постанова Кабінету Міністрів України № 364 від 25.05.2016 р. Дата оновлення: 02.02.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/364-2016-п#Text>.
 12. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. Дата оновлення: 24.10.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
 13. Про запровадження рекомендаційно-технічного пілотного проекту виконання митних формальностей в автоматичному режимі : Наказ Державної митної служби України від 07.05.2020 № 167. Дата оновлення: 26.05.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0167913-20#n31>.
 14. Держмитслужба запустила новий офіційний вебпортал / Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Дата оновлення: 12.06.2020 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhmitsluzhba-zapustila-novij-oficijnij-vebportal>.
-

Lemekha R. Implementation of the anti-corruption strategy in the process of practical functioning of customs regimes in Ukraine

The scientific publication is devoted to the implementation of the anti-corruption strategy in the process of practical functioning of customs regimes in Ukraine in the context of the implementation of the Principles of State Anti-Corruption Policy in Ukraine (Anti-Corruption Strategy) for 2020–2024.

The methodology of this publication is based on a complex combination of philosophical (laws of dialectics and metaphysics), general scientific (methods of logical method, system and structural-functional methods) and special legal research methods (methodology of comparative law, method of legal modeling, etc.) and principles of objectivity and historicism.

It is noted that in accordance with current legislation, the customs regime is a set of interrelated legal norms that in accordance with the stated purpose of moving goods across the customs border of Ukraine determine the customs procedure for these goods, their legal status, tax conditions and determine their use after customs clearance.

Prevention of corruption is one of the main tasks of public administration bodies on the way to the formation of Ukraine as a social state governed by the rule of law with the prospect of full membership in the European Union.

The most optimal and effective means of preventing and combating corruption in the process of functioning of customs regimes in Ukraine need to include maximum automation and informatization of customs procedures in the process of customs clearance of goods and customs control of compliance with customs and tax legislation (by analogy with the electronic customs clearance system in the US), and installation of robotic inspection equipment goods, scanning of all accompanying documentation and impartial analysis of compliance of quantity and quality of goods with the declared characteristics of the declaration, determination of customs value of goods by artificial intelligence with analysis of all information resources.

It is noted that the role of the subjects of power of the State Customs Service of Ukraine in the decision-making process on the passage of goods and vehicles across the customs border should be minimized. The use of artificial intelligence technologies will minimize corruption risks in the work of public administration bodies and impartially detect violations of customs legislation by foreign economic entities.

The prospects for further research on this topic are justified by the need to improve the theoretical and methodological and legal framework of customs regimes in Ukraine, bringing them into line with international standards and norms and principles of EU law.

Key words: *customs regimes, corruption, prevention, strategy, automation, customs border, customs procedures, customs clearance, customs control, administrative law, public administration, improvement.*